

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOLD

Nøkkelen er fornøyde medarbeidere / Ordinasjonstaler i Luthersk Kirketidende / Å peke på det ene nødvendige / Det kollektive traume / Kirkeordningen / Noen spørsmål og synspunkter / Takk til medarbeidere som slutter / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

Allehelgensdag – Sjur Isaksen

22. søndag etter pinse – Even Borch

Siste søndag i kirkeåret – Ernst-Modest Herdieckerhoff

... en utfordring for oss prester om hvordan vi møter og ivaretar ...

Nøkkelen er fornøyde medarbeidere

I en avis sto det nylig en reportasje om ny, omfattende forskning på suksessfaktorer i bedrifter som går bra. Funnene var visstnok ganske oppsiktsvekkende: Fornøyde medar-

beidere betød mer enn fornøyde kunder. Medarbeidere med hjerte for jobben sin, som følte seg sett og anerkjent – de utgjorde en større positiv forskjell enn tilfredse kunder. Jeg er klar

over at dette er næringslivet. Men hva med kirken?

For en stund siden hørte jeg en misjons-general si at kirken er kanskje den eneste organisasjonen som ikke er til for sine medlemmer, men for dem utenfor. Med hans brennende engasjement for å nå nye mennesker med evangeliet var det for så vidt en naturlig kommentar. Og en kirke som bare er god på å pleie dem som allerede er godt innenfor, har knapt livets rett. Jesus selv ba oss om å gå ut og gjøre folkeslag til disipler. Samtidig tror jeg det er et poeng i den ovennevnte forskningen, som også gjelder for oss: At et menighetsfellesskap av mennesker som føler seg sett og verdsatt av hverandre og ledelsen, ofte har en tro og et engasjement som er veldig smittosomt – langt mer enn der fellesskapet består av trofaste og småbitre slitere som føler de bare er et redskap for å nå et større mål.

I den forbindelse opplever jeg at det også kan være en utfordring for oss prester om hvordan vi møter og ivaretar både menighetskjernen som går til gudstjeneste hver søndag, og de tidvis tallrike dåpsfølgene, hvorav mange er ganske kirkefremmede. På den ene siden er det viktig at vi har forutsigbare gudstjenester hvor de som ikke går ofte, har en mulighet for å kjenne seg igjen, at vi møter dem som ikke kjenner de lokale kodene, med raushet, at forkynnelsen er sentral og forståelig også for dem som ikke har mye kunnskap fra før. Samtidig må vi ikke signalisere at vi tar de faste gudstjenestedeltakerne som en selvfølge, at dem kan vi overse, for de er jo allerede innenfor, og at de bare får tåle talløse repetisjoner av det samme kjernestoffet og kjernesalmene. Hvis de blir lei av det, hva slags fellesskap har vi da å invitere casuality-menigheten inn i?

I min studietid drøftet vi ulike menighetssyn og organisasjonsmodeller i kantina, blant annet hvordan forkynnelse, organisering og strategiske valg preges av hvorvidt vi forstår menigheten primært ut fra en sentrum-periferi modell eller en nettverksmodell. Ifølge den første, enkelt sagt, består menigheten av en kjerne – sentrum – av faste og dedikerte menighetslemmer, som må pleies og utrustes (av hverandre og lederskapet) til å nå periferien – folkekirkemenigheten – med evangeliet.

Denne modellen gir anerkjennelse og mål til de faste kirkegjengerne, de mest aktive. Men den står i fare for å skape et uttalt A- og B-lag, undervurdere og objektivere de mange som kommer til kirken i ulike sammenhenger – og overbelaste “kjernen” med misjonsansvar og et instrumentelt syn på både seg selv og omgivelsene.

Nettverksmodellen snakker om forskjellige, likeverdige nettverk som aktualiseres til ulike tider: De som går regelmessig i kirken, de kulturinteresserte som kommer på konserter og litteraturkvelder, casuality-menigheten, julaftensmenigheten, de som kommer til åpen kirke og tenner lys, osv. Styrken ved denne modellen er at man understreker alle kirkesøknernes verdi, fastholder et stort “vi” prinsipielt sett og utfordrer dem som “eier” kirken og gudstjenesten mest, på å ta

alle de andre som kommer, på alvor. Svakheten ligger, slik jeg ser det, i at man underslår nødvendigheten av å ha noen trofaste sjeler som bærer fellesskapet og forplikter seg, og at man kanskje gir noen en tilhørighet de slett ikke har bedt om eller ønsker. I de fleste andre sammenhenger jeg kjenner, enten det er politiske bevegelse, frivillige organisasjoner, idrett eller FAU på skolen, så er det slik at økt engasjement gir økt innflytelse – og det er vel egentlig ganske naturlig?

Det er et vesentlig spørsmål hvordan vi kan ivareta alle disse ulike nettverkene, gruppene, menneskene på en god måte i arbeidet med ny kirkeordning. Når vi snakker om at kirken skal bli mer inkluderende og mer demokratisk, kan det egentlig bety litt ulike ting. Handler det da om antall stemmer ved kirkevalg, antall gudstjenestedeltakere, hvilke grupper som faktisk deltar eller hvem som formelt og uformelt får makt?

Som vanlig når man snakker om noe spennende og virkelighetsnært, er det ingen klar fasit. Bedrifter trenger både fornøyde medarbeidere og fornøyde kunder; det henger ofte sammen. Men kanskje trenger noen å se nærmere på hvordan de tar vare på sine medarbeidere, og ikke puske på at det viktigste er at kunden alltid har rett? Hvis vi som kirke og prester skal ta vårt kall på alvor, trenger vi også både fornøyde medarbeidere og et folk som

... økt engasjement gir
økt innflytelse ...

opplever seg sett, møtt og tatt på alvor av sin folkekirke. Så bør prester, øvrig stab og menighetsråd med jevne mellomrom spørre oss selv: Hva er vår største utfordring akkurat nå? Er det å ha medarbeiderne i fokus, eller dem i soknet som ennå ikke kjenner noe særlig til vår lokale kirke?

Sjefen er ikke nevnt i denne bedriftsforskningen, og forsåvidt heller ikke i menighetsmodellene. Fornøyd sjef henger forhåpentligvis tett sammen med fornøyde med-

Hva er vår største utfordring akkurat nå?

arbeidere. Når det gjelder Gud, så har vi jo en sjef som både er verdens mest kompromissløst utfordrende, med verdens mest hårete mål (Jfr. "Ona Fyr"-boka til Ingebrigt Steen Jensen) – og den aller, aller nådigste og omsorgsfulle. Spennende!

SUNNIVA GYLVER
sunniva@gylver.no

Ordinasjonstaler i Luthersk Kirketidende

En av biskopenes viktigste handlinger er å vigsle nye prester til tjeneste i kirken. Som en del av ordinasjonshandlingen holder biskopen en tale til den eller dem som skal ordineres. Talen er en anledning til å si noe personlig til ordinanden(e), men også til å uttrykke biskopens forståelse av prestedtjenesten. Biskopens ordinasjonstale er derfor et sted der kirkens teologi om prestedtjenesten og ordinasjonen kan forventes å komme til uttrykk.

Går en noen tiår tilbake, er det ikke vanskelig å finne eksempler på at ordinasjontaler er blitt publisert i ettertid. Mange gamle årganger av Luthersk Kirketidende rommer slike taler. I 1978 utgav Tore Kopperud en samling av Johannes Smemos ordinasjonstaler under tittelen *Kravet og kraften*.

Vi mener dette er en publikasjonssjanger som gjerne kan videreføres, og redaksjonen har derfor henvendt seg til samtlige tjenestegjørende biskoper og spurt om vi kan få trykke en av deres ordinasjonstaler. Responsen har så langt vært positiv, og vi planlegger derfor en serie ordinasjonstaler utover høsten og vinteren. Først ute i dette nummeret er Bispemøtets preses, biskop Helga Haugland Byfuglien.

Ved siden av å dokumentere hva biskopene faktisk sier ved ordinasjoner, håper vi serien kan være utgangspunkt for presters egen refleksjon over eget kall og egen tjeneste.

Redaksjonen

Å peke på det ene nødvendige Ordinasjonstale

AV BISKOP HELGA HAUGLAND BYFUGLIEN, PRESES I BISPEMØTET

Kjære ordinand

Til lykke med ordinasjonsdagen. Det er stor glede i kirken din i dag. Her har du gjennom årene tilbrakt mange timer.

Ditt ønske om å bli ordinert nettopp her – på en tilnærmet ungdomsgudstjeneste – var det lett å legge til rette for. For det er mange her som deler din glede denne dagen når du blir prest. Mange ser også fram med glad forventning til dagene som ligger foran deg, med tjeneste som ordinert prest i kirken vår.

Når noen heretter spør deg om hva du jobber

med, så har du et klart svar: Du er prest. Da forteller du ikke bare hva du arbeider med, men også hva du tror på, og hvilke verdier som bærer livet ditt. For du lover å leve og lære i samsvar med den kristne tro.

Det blir ofte møtt med nysgjerrighet, fordi du har gjort troen på Gud til et livsvalg. Det kan noen ganger bli møtt med den talende taushet, fordi noen ikke har møtt en prest før. Men det gir deg fremfor alt mange gode muligheter til å møte din neste med lyttende ører, åpent blikk og ærlig vitnesbyrd.

Jeg har valgt en kvinnetekst til dagen din – en liten fortelling om de to søstrene i Betania som var av Jesu nærmeste krets og som gav ham pust i vandringen i det vakre landet:

Marta, Marta, du gjør deg strev og uro med mange ting, men ett er nødvendig. Maria har valgt den gode del, som ikke skal tas fra henne. (Luk 10,38–42)

Du er en person som gjennom mange år har vært aktiv, veldig aktiv blant barn og unge i menigheten din her. Du har stått på og bydd på deg selv, gjennom lang tid. Det er så flott at du nå i din tjeneste som ungdomsprest bærer på den sterke motivasjonen til fortsatt å gjøre din tjeneste og bruke dine ressurser blant og for barn og unge, Og nå som prest.

Det kan knapt være noe mer meningsfylt. Du starter din prestegjerning i en tid da kirken vår satser som aldri før på barn og unge, ved både trosopplæringsreformen, gudstjenestefornyelse og diakoni. Kirken trenger medarbeidere som deg, som trives blant unge, og som har erfaring og forutsetninger på en særlig måte. Og hele din historie – det som har vært flott, og det som har vært smertefullt og krevende – er dine ressurser i prestedtjenesten.

”Ett er nødvendig,” sa Jesus til Marta.

Du vet godt hva det vil si å ha ungdomsledere som ser, og som lytter. Du har selv erfart hva det vil si å ha gode identifikasjonsmodeller som utfordrer til tro og tjeneste. Du har møtt noen her, som har sett deg og gitt deg tid og formidlet sin tro.

Nå skal du på en spesiell måte være en slik – ikke kopi av noen andre, men være en Guds medarbeider og Jesus-venn som peker på det ene nødvendige, og som selv vet hva det er.

For hva var det Marta gjorde? Hun gjorde mye flott og viktig, høflig og nødvendig, men hun ble sliten, følte seg oversett og begynte å skule på både Jesus og søsteren. Hun fikk ikke

tatt imot, eller hun plasserte seg ikke slik at hun ble mottaker. Og kanskje vi kvinner ofte kan gå inn i en slik rolle.

Da er det vanskelig, for oss alle, å bli trygge på at vi er elsket av Gud. Da glipper det lett, også for en prest, at vi aldri er oversett av vår himmelske far. Da er det en fare for at vi blir tomme, fordi vi ikke får påfyll – fordi vi ikke hviler i tilliten til at Gud alltid ser på oss med ømhet og barmhjertighet, men lett kan tro at det handler om å prestere.

Kjære ordinand, du skal gjennom din tjeneste og slik du er, formidle nåden til mennesker. Det finnes ikke noe større. Du skal gjøre det til unge som stiller kronglete spørsmål, men som på en ærlig og særlig måte vil både utfordre deg og lytte til det du sier. Det kan gjøre den store forskjellen for flere enn du vet. Du skal være en påminner om at kjærligheten som Gud viser oss i Jesus Kristus, aldri faller bort. Og du vil være et vitne om det gjennom ditt liv. Gjennom ord og de hellige sakramenter skal du hjelpe mennesker til å leve livet i lyset av evangeliet. Og du skal minne dem om å sette seg ned hos Kristus som ga seg selv for oss.

Det er den samme usigelige nåde og godhet som også omslutter ditt liv og gir deg tryggheten. Derfor trenger du, likesom dem du møter, å sette deg ned hos ham, plassere deg som Maria, slik at du lar ham tjene deg – gjennom troens hellige kilder. Som prest har du en særlig oppgave, som tas i vare når du selv vet at du óg blir båret av Kristus, i dag og alle dager.

Det er mitt ønske for deg at du i all din tjeneste skal kjenne deg som en del av kirkefellesskapet og oppleve prestedtjenestens store velsignelse: å gå videre det du selv blir båret av, det største av alt: Guds nåde og barmhjertighet.

Lykke til – gled deg!

Det kollektive traume

AV KENNETH HANSEN, VIKARPREST I NORD-GUDBRANDSDAL PROSTI

Den 22. juli forandret hele det norske folk. Vi ble brakt tettere sammen; ukjente mennesker kunne klemme hverandre uten den vante sjenansen. Vi, det norske folket, har opplevd den samme tragedien, og på samme tid den samme varmen. Den norske kirke har, etter mitt skjønn, opptrådt på en veldig god måte. Prester og andre ansatte har vært til stede både for de direkte pårørte, men også for andre som har trengt noen å snakke med. Bilder fra Oslo Domkirke er blitt vist hver eneste time på norske og utenlandske tv-stasjoner; kirken har vært nær. Den har vært viktig og kommer fortsatt til å være viktig i tiden fremover. Det norske folket har opplevd en traumatisk hendelse, et kollektivt traume, som vi i fortsettelsen må møte med et fornuftig og adekvat teologisk språk. Dette kan være og er i all høyeste grad utfordrende, og derfor ønsker jeg å fremme noen tanker fra teologen Serene Jones, som jeg tror kan være til god hjelp.

Serene Jones har med sin bok *Trauma + Grace, Theology in a ruptured world* utforsket hvordan traumatiske opplevelser kan utfordre synet på nåde. Boken inneholder flere essay som alle tar utgangspunkt i virkelige og temmelig sterke fortellinger om menneskelige skjebner. Hun vier også flere kapitler til korset og viser at også dette kan oppleves som en sterk traumatisk opplevelse. I forhold til det som Norge nå har vært igjennom, syns jeg hennes essay: *9/11's Emmaus – Gracing the Disordered Theological Imagination* virkelig er relevant. Her tar hun utgangspunkt i det kollektive

traume som det amerikanske folket opplevde i kjølvannet av 11. september. I sin jobb som professor merket hun hvor vanskelig det var å finne det rette språket i møtet med slike hendelser. Dette handler ikke bare om at de hun taler til, er preget, men at også hun selv var påvirket av dette. Både de kirkelige ansatte og "brukerne" er en del av det samme kollektive traume. Forskningen innen trauma har hatt fokus på hvordan kollektive opplevelser av vold preger menneskers liv, og hvordan det farger et samfunn. I denne tids ekstreme pressedekning av alle hendelser kunne vi sitte og følge det fryktelige direkte på tv og se grusomme bilder av regjeringskvartalet og Utøya. Vi får det tett innpå oss, og jeg tror at mange reagerte med at dette ikke kan være sant. Vi følte nok også en sterk maktesløshet; det som utspilte seg foran øynene på oss, var helt utenfor vår kontroll. Siden hendelsen igjen og igjen ble vist og snakket om på tv, radio og som samtaleemne mellom mennesker, ble det heller ikke mulig å unngå å bli påvirket. Flere av disse nevnte følelser er typiske trekk og symptomer ved traumatiske opplevelser (kalt posttraumatisk stressyndrom).

Kirken står midt i dette. Og hvordan skal vi møte det i fremtiden? Jones sier: *"The church is called, as it exist in this space of trauma, to engage in the crucial task of reordering the collective imagination of its people and to be wise and passionate in this task, we are called to help write the scripts of the Christian imagination as it seeks to bring order to this disorder, and we must do*

so in a manner that seeks flourishing of all people” (s 31). Jones foreslår tre innsikter om hvordan en helbredelse kan begynne: Først må mennesker få fortelle sin historie, gi sitt vitnesbyrd. I den forbindelse må det være en tredjepart som kan ta imot denne fortellingen; vi må som kollektiv motta det som skjer rundt oss på en skikkelig måte. Dernest må vi sammen begynne å skape nye fortellinger, ikke ved å glemme fortiden, men ved å skape et nytt håp for fremtiden. Kirken er da den som skal vitne, den som prøver å fortelle historien om hva som skjedde, til det fulle, de som vitner, de som mottar historien om volden og lager et trygt sted for helbredelse, de som nyskaper fremtiden, ikke ved å benekte det som har skjedd, men nå innflettet i historien om den kristne tro (s 33). De første punktene har kirken allerede gjort mye av; de siste blir jobben fremover.

Jones er overbevist at de kristne dogmene og fortellingene er gode redskaper inn mot dette arbeidet. Hun viser oss en vei fra antropologi, menneskets ukrenkelighet, via synden, den originale synden hvor vi er kapable til onde handlinger til nåden: rettferdighetslæren hvor vi ikke er perfekte mennesker, men at vi som fellesskap vitner om Guds kjærlighet og nåde. Men sterkest av alle våre handlemåter mener Jones ligger i bibelfortellinger, og hun bruker Emmaus-beretningen i Lukas 24 som et eksempel. Disse disiplene som var på vei fra Jerusalem, var traumaoverlevende. De hadde nettopp vært vitner til en grusom henrettelse av Ham de trodde skulle fri Israel. Det er ikke ulogisk å forestille seg at disse bildene igjen og igjen fremkalles i deres bevissthet. Midt i denne opplevelsen kommer Jesus (Gud kommer til dem/oss), og han begynner å rekonstruere fortellingen for dem. Han setter hendelsen inn i den større sammenheng (Moses og profetene), men fortsatt kjenner ikke disiplene ham igjen; fortsatt overskygger traumatet gjenkjennelsen. Men da Jesus bryter brødet, blir en gammel sannhet oppfrisket, og de kjenner ham igjen. Dette måltidet åpner øynene deres, og de ser annerledes. Nå er den repeterende vonde tankerekken brutt rundt nattverdsbordet. Men med en gang Jesus forlater dem, faller de tilbake til sine gamle tanker. De ønsker å tro på Jesus, men det er vanskelig. Tro og mistro henger nøye sammen. Det denne

teksten kan lære oss er at veien fremover er ikke: *through a naive forgetting or escapist comedy. Whatever grace we see – and seek to proclaim – will and should be a grace haunted by the ghost of the violence it addresses* (s 41). Disiplene gjenkjenner også Jesus da de får se hans sår – og det er nettopp gjennom sårene vi finner fremtiden. ”Fred være med dere!” sier Jesus, og det kommer fra en knust kropp. Og disse ordene gir sannelig håp for oss spesielt når også vi er såret.

Jeg tror det finnes god hjelp hos Serene Jones. Hun viser oss en måte å tenke på i tiden fremover, for det er ingen tvil om at kirken har en stor jobb foran seg i møte med mennesker som har opplevd en helt ekstrem traumatisk opplevelse. Men kirken har vist seg å være viktig, og kirken har vist seg å være dyktig. Og det er heller ikke tvil om viktigheten av et godt teologisk språk inn i de kommende uker og måneder. Jones gir oss ikke løsningen, men hun gir oss et sted å begynne.

¹ Jones, Serene. 2009, *Trauma+Grace Theology in a Ruptured World*. Louisville. Kentucky: Westminster John Knox Press

Kirkeordningen

AV HELGE STORSET, SOKNEPREST

To innspill er lagt fram til drøfting av kirkeordningen, hhv. fra Bakkevig og PF.

Som forarbeid til Kirkeloven av 1996 ble det gjort et grundig utredningsarbeid om "Den lokale kirkes ordning" i NOU 7/1989. Noe av det viktigste som kom fram her, var betydningen av soknet, eller lokalmenigheten. Dette ble også nedfelt som hjørnestein i paragraf 2 i kirkeloven: soknet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke. I det videre arbeid viste det seg vanskelig å legge en administrasjon til hvert sokn, men for å komme så nært soknet som mulig og for å ha god tilknytning til kommunen som skulle finansiere det meste, ble det opprettet fellesråd på kommunenivå. Dette er en ordning som har fungert ganske godt.

Når Bakkevig-utvalget nå foreslår å flytte fellesrådet opp til prostinivå, er det et brudd med hele den prinsipielle tenkingen bak kirkeloven. Radikale grep kan gjerne gjøres hvis det er godt begrunnet og godt forankret, men her mangler begge deler.

1. Et fellesråd på prostinivå vil – med unntak av i de store byene – bety at avstanden mellom fellesråd og sokn økes drastisk. Det vil føre til mindre engasjement og mer konflikter.

2. Et fellesråd på prostinivå vil øke avstanden til kommunen. Kommunene er ganske villige til etter evne å vedlikeholde og drifte egne kirker og eget fellesråd. Men hvis kommunen skal pålegges å bevilge til en større region, til kirker i andre kommuner, vil pengestrømmen lokalt skrus igjen så godt man kan.

Det er mulig at en slik modell kan ha noe for seg i store byer med flere prosti, men for landet for øvrig skal man la tanken fare. Den vil være et skritt i feil retning.

En viktig intensjon i forslaget er nok å ha én kirkelig arbeidsgiver. Men å møtes på midten i et prostifellesråd, vil verken være fugl eller fisk. I første omgang bør vi bygge videre på det vi har i dag, men soknene bør kanskje bringes mer i inngrep med bispedømmerådets ansettelse av deres prester.

Noen spørsmål og synspunkter

AV ARNE T. WISLØFF, PENSJ. SPR.

Vi står overfor en ny liturgi som på mange områder synes veldig uferdig. Hadde det ikke vært mer fornuftig å gå mer moderat til verks, f.eks. ved å fornye noe av språkbruken i den gamle. En har gjort noe forsøk, men der mener jeg det burde kunne vært gjort mer.

En dåpsmor betrodde meg at hun gikk ikke så ofte i kirken, men var kommet inn i en som hadde den nye prøveordningen, og sa: Jeg kjente meg så fremmed. Også blant mange av våre faste trofaste kirkegjengeren hører en gammel pensjonist mye av det samme. Høyst oppgående, velfungerende mennesker spør: Hvem skal gudstjenesten være for? – presten? kantor? eller menigheten? Burde ikke svaret være helt opplagt?

En av takkebønnene for nattverden lyder: Vi takker deg, visdommens Gud, for ditt måltids dype hemmelighet: At brødet som vi bryter, er ett og at din Sønn...

Hvorfor skal vi ikke takke for vinen (blodet)? Er tanken den samme som i den romersk-

katolske kirke som bare lar prestene få av vinen?

Hvorfor skal vi si kropp i stedet for legeme? For meg er bruken av kropp platt og rommer lite av den høytid som vi burde få med. Jeg er klar over at i det nyeste forslag er alt. 1 legeme og alt. 2 kropp. Og hvorfor skal vi hele tiden ha intinksjon? Var det ikke bedre at det var som tidligere, at primært skulle det være knele-nattverd og bare ved spesielle anledninger være intinksjon? Jeg er klar over at kirketjenere er glade for å slippe å vaske beger, men er det en god nok begrunnelse?

Ja spørsmålene er mange, og jeg er redd for at mye av den nye liturgien kan føre til flere frivillige menenigheter som kommer til å leve sitt liv på siden av Den norske kirke. Jeg hører med til dem som har vært glad i kirken vår, og mener den har hatt store muligheter. La oss ikke ødelegge denne gode tradisjonen ved å fremmedgjøre søndagens gudstjeneste.

Takk til medarbeidere som slutter

I dette nummeret kommer de siste tekstgjennomgåelsene for inneværende kirkeår, og med avslutningen av kirkeåret er det også to av våre medarbeidere som har bedt seg løst fra vervet som tekstskribenter i LK. Det er Astrid Sætrang Morvik, som tar ett års permisjon, og Thomas Berbmom. Vi takker for den tiden dere har stilt dere til rådighet, og for det dere har bidradd med i de tekstgjennomgåelsene dere har levert, og vi ønsker dere lykke til med nye oppgaver og utfordringer.

SØNDAGSTEKSTEN

Sjur Isaksen, Even Borch og Ernst-Modest Herdieckerhoff

Allehelgensdag

6. november 2011

Prekentekest: Matt 5,1–12

Lesetekster Jes 49,8–10; Åp 7,9–12

77 eller 10.000 navn

I svært mange av våre menigheter er Allehelgensdag en søndag for minnegudstjenester. Menigheten er sammensatt på en annen måte enn ellers. En ansvarlig predikant vil gjerne ta den spesielle anledningen på alvor, slik at de sørgendes livsfølelse holdes opp for øyet når prekenen forberedes. På en spesiell måte har vi i år kjent kraften i å lese opp de dodes navn. I Oslo Spektrum 21. august var det 5 utvalgte og trente skuespillere som løftet fram det enkelte liv som så brått ble avbrutt. Noen av disse navnene vil på nytt bli lest i en kirke Allehelgensdagen. Men framfor alt vil tusenvis av andre, navngitte elskede og savnede mennesker bli minnet. I kirken nevnes vi med navn fordi vi har en Gud som nevner oss med navn. Er de blitt helgener? Er de blitt salige? Eller er det kanskje slik at de har vært det lenge før livet så ubønnhørlig ble avbrutt? Slik Jesus taler om salighet, har det lite med døden å gjøre.

Hvem sin dag?

I luthersk tro er det avgjørende at ingen kvalifiserer seg til helgentittel ved å være en *troshelt* på den ene eller andre måten. De færreste lutherske (eller katolske) evangelieformidlere har ambisjoner om saligkåring i den betydning av ordet som har blitt paver og prester til del. De som Jesus erklærer salige i dagens tekst, er tvert imot mennesker som bærer mange av de motsatte kjennetegnene: Fattigdom, sorg, ydmykhet og lengsel etter rettferdighet og fred. Nå er det ikke sikkert at vi synes vi passer så godt i de kategoriene heller; det kan lyde som bare en ny og annerledes kvalifisering. Er vi overhodet med i disse mektige ordene?

Uro og håp

Hos meg vekker saligprisningene minst 2 ulike reaksjoner. Først uro og dernest håp. *Uro*, fordi ingen er kvalifisert på grunn av sitt livs kvaliteter. Det finnes ikke noen vei til salighet uten gjennom usalighet; det finnes ingen vei til å bli mett uten forutgående hunger; det finnes ingen vei til oppstandelse uten gjennom kors og død. Lidelsen, hungeren, sorgen er ikke fremmedelementer, men snarere grunnbe-

tingelser i livet. De ble også grunnbetingelser i Jesu liv. Dette skaper en uro i meg. For selv om jeg ikke har mye herlighetsteologi i mitt teologiske hode, innser jeg at jeg har rikelig med herlighetsteologi i magen. Jeg vil så gjerne at livet skal være lettere; jeg tiltror Gud en evne til å rydde vekk hindringer, løfte sinnsstemninger og gjøre meg til et harmonisk og fullt ut integrert menneske. Det gjør meg urolig at alt dette kanskje må utsettes, at det er nå vi er salige, mens vi ennå hungrer og tørster etter helhet.

Håpet vekkes fordi Jesus sier at det er i erfaringen av fattigdom, sorg og nederlag at Himmelriket bryter i gjennom. Ingen er kvalifisert på grunn av sitt eget livs kvaliteter, men ingen er heller diskvalifisert på grunn av sitt eget livs mangler. Gjennom Jesu usalighet blir vi salige.

Tekst og budskap

Nøkkelordet *makarios* synes vi vel fortsatt er vanskelig å finne en god og dekkende norsk oversettelse for. Ordet *salig* velges i denne sammenheng fortsatt framfor *lykkelig*, fordi det gir nære assosiasjoner til et åndelig/religiøst språk. Fallgraven blir imidlertid den bruk av salighetsbegrepet som er knyttet til saligkåringene og "de hensøvede". Betydningen ligger egentlig nærmere de norske ordene *velsignet*, *heldig* eller *lykkelig*, dog ikke i følelsesmessig forstand. De fleste engelske oversettelser har *blessed*. Den første (v 3) og den siste saligprisningen, til de forfulgte, (v 10) har begge sitt medfølgende løfte i nåtid: Himmelriket *er* deres. De mellomliggende saligprisningene har sine påfølgende løfter i fremtid: Dere *skal* trøstes/arve jorden/mettes/få barmhjertighet/se Gud/kalles Guds barn. Enten det medfølgende løfte er uttrykt i nåtid eller fremtid, er selve tilsagnet om salighet hele veien i nåtidig form. Gratulerer, *allerede nå*, dere som sørger, tørster, hungrer, blir forfulgt!

Hvem var det Jesus hadde i sin horisont? Matteus-evangeliet gir stor plass til Jesu forkynnelse om de siste tider og de trengsler som skulle gå forut for dette. Det var en levende forventning til en nært forestående Jesu gjenkomst i de menigheter som var adressater for Matteus. Selv om Jesus understreket at ingen visste dagen og timen, ville det være en

utenkt tanke for den første kristne menighet at kirken skulle fortsette å vente i 2000 år. Det er første- og sistegenerasjons kristne som er i Jesu horisont, og det er hans egne disipler som mottar saligprisningene. At de fikk bruk for dem, var allerede bevist til fulle da Matteus skrev med sitt evangelium, trolig mellom år 80 og 100. Både Peter og Paulus ble martyrer i Rom under keiser Neros forfølgelser i år 64. Kanskje bar de fortsatt med seg en gjenklang av ordene de hadde hørt Mesteren tale mer enn 30 år tidligere: ... himmelriket *er* deres.

På vegne av andre

Forfølgelse kan jeg ikke skrive om. Småerting i friminuttene på skolen kvalifiserer ikke. Møter med intellektuell latterliggjøring eller skuldertrekkende likegyldighet er heller ikke av en slik art at jeg kan snike meg inn i gruppen av dem som Jesus her priser salige. Det er ikke meg og norsk gjennomsnittskristendom i det tredje årtusen Jesus har i sin horisont når han taler disse ordene. Men dessverre er det ingen mangel på troende vitner som virkelig kunne skrive om de omkostninger troen på Jesus har ført med seg. De fleste av de forfulgte har imidlertid verken stemme eller penn. Det er en avgjørende prøve på solidariteten i de helliges samfunn om vi gir stemme til de som forfølges for rettferdighets skyld. Selve kirkens troverdighet står på spill om de forfulgte glemmes av sine egne. Derfor må jeg skrive om dette likevel.

Forberedelse og trøst

Saligprisningene har to funksjoner for dem som lever i Jesu etterfølgelse:

De forbereder og realitetsorienterer hans etterfølgere ved å vise at den motstand Jesus selv vil møte, også blir deres. Å bli som Kristus, vil innebære å dele hans kår og hans smerte. For de forfulgte er dette en beskrivelse av en helt nær virkelighet. Jesus løfter opp denne virkeligheten og gir den mening.

De trøster og oppmuntrer hans etterfølgere ved å vise til at Guds rike allerede er deres. Den forfølgelse og undertrykkelse av Jesus-troende som i dag først og fremst betraktes som en uakseptabel unntakstilstand, utgjorde selve konteksten for Matteus-evangeliet.

I dag gir de samme ordene mening og trøst

til forfulgte kristne i en rekke land i verden. Den italienske sosiologen Massimo Introvigne, representant for Organisasjonen for Sikkerhet og Samarbeid i Europa (OSSE), hevdet i juni 2011 at så mange som 105.000 kristne blir drept hvert år som følge av sin tro. I tillegg erfarer millioner av kristne at de får sin ytringsfrihet innskrenket, at de blir fratatt privilegier eller drevet på flukt. Han mener at forfølgelsen av kristne er den mest dominerende og verdensomspennende krise når det gjelder religiøs diskriminering og vold i vår egen tid. Hvis den innbyrdes kjærligheten skal være de troendes kjennetegn, må vår bønn for og vår solidariske kamp for våre forfulgte søsken aldri opphøre.

Prekenskisse

Alle helgeners navn

Mitt navn – som bærer avtrykk av hvem jeg er. Derfor leser vi de døde navn, slik at de gode avtrykkene kan bæres videre av oss som lever.

Den andres navn – som bærer avtrykk av fattigdom og forfølgelse. Derfor gir vi stemme til de kjempende, slik at deres bønn og tørst blir vår.

Jesu navn – som bærer avtrykk av himmelen. Derfor døpes vi til hans navn, slik at saligheten kan skinne igjennom alt mens vi lever.

Lykke til!

SJUR ISAKSEN
Universitetslektor, MF

22. søndag etter pinse

13. november 2011

Preiketekst: 2 Mos 3,11–15

Lesetekstar: Apg 17,22–32; Joh 12,44–50

Eg er den eg er.

”Eg er meg sjølv.” Med løfta hovud presenterer vi oss ofte slik. Det vi prøver å uttrykke, er at vi vil vere uavhengige av andre sine forventningar og reglar for åtferd. Vi vil vere sjølvstendige, frie og sterke. Religion handlar på ein måte om det motsette. Kven skal ein ha relasjonar til? Kven skal ein vere avhengig av? Desse spørsmåla er ikkje så lette å få gehør for i dag, men ikkje desto mindre livsviktige.

Forteljinga frå Exodus om Moses som får kallet frå Gud til å føre israelsfolket heim, går rett inn i denne problematikken. Og når vi veit at denne teksten er ein hjørnestein i den bibelske frelseshistoria, blir det ei fantastisk utfordring å preike over han på 22. søndag etter pinse, eller første søndagen etter Allehelgensdagen.

Allehelgensdagen er blitt ein stor folkekyrkjedag dei siste åra. Vi tenner lys for dei døde og prøver å bygge bru frå sorg og sagn til den himmelske festen heime hos Gud. Denne søndagen får vi sjansen til å fokusere på det som bind oss til Gud, og på kven Gud er i sitt vesen. Vi skal gje kvarandre hjelp til forsiktig å lausne grepet om vår eiga sorg og gå nokre skritt vidare, heimover.

Til teksten:

Vår tekst er ein del av ei større forteljing om korleis Moses blir kalla til å føre israelsfolket heim. Forteljinga minner om andre forteljingar om korleis profetane blir kalla. Amos, Jesaia, Jeremia osv. Alle kjem med motargument mot å ta på seg den store tenesta, men dei slepp ikkje unna. I vår tekst er det ikkje fokus på Moses sine manglar og svake sider, men på kven det er som sender han. Det avgjerande spørsmålet blir kven oppdragsgjevaren er. Dersom den som sender er den rette, og kan identifisere seg som det, så går det an å bli sendt til det største av alle oppdrag. Utan ein tydeleg og identifiserbar oppdragsgjevar tør ikkje Moses å gå. Det er forståeleg.

Svaret, eller passordet, er namnet. guds-namnet. Gjennom kontakt med jodar og

jødiske miljø over mange år har eg fått ein veldig respekt for å ta gudsnamnet i min munn. Som teolog er eg opplært til å "plukke sund" tekstane og legge dei under ein historisk-kritisk lupe. Som prest er eg blitt meir og meir redd for å stenge Vår herre inne i fornuftsskapte kategoriar. Eg tenker at den jødiske motviljen mot å uttale gudsnamnet handlar om litt av det same. Gud er fri. Gud kan ikkje stengast inne i ein definisjon.

Vi teologar kjenner teoriane rundt samanhengen mellom ordet JHWH og verbet HWH (haja- å vere). Men dei som kan dette aller best, er ikkje heilt sikkert at JHWH betyr "den som er". Det er i beste fall ein hypotese. Slik Gud presenterer seg for Moses kan ein tolke det i alle fall på to måtar. Gud er den som er, altså opphavet til all eksistens, og den som ikkje har begynning eller slutt. Det høver godt med det som Bibelen elles seier om Gud. Men det kan også tolkast som eit "godagmannøkkeskift-svar". Altså at Moses berre må godta at Gud er Gud utan nokon meir forklaring. Eg har litt sans for det siste også. Då blir Gud den som ingen kan forklare eller sperre inne i språklege definisjonar. Svaret er ei avvisning av ønsket om å begripe eller gripe Gud. For Gud er jo den store og heilage og ubegripelege. Og siste del av svaret i v 15, går ikkje på Guds vesen, men på Guds relasjon til folket.: Det er fedrane sin Gud, Abraham, Isak og Jakob sin Gud som har sendt Moses.

For oss som kristne teologar og prestar er det også spennande å knyte "Eg er" tittelen opp mot "ego eimi"-utsegna til Jesus i Johannes-evangeliet. Der presenterer Jesus seg med orda "eg er" sju gongar (livsens brød, verdas lys, døra, den gode hyrdingen osv.). Jesus omtalar seg sjølv med ein uhoørd autoritet og plasserer seg med det inn i Guds sjølvpresentasjon.

Til preika.

Eg tenker at "Eg er den eg er" må vere utgangspunktet i preika. Frå denne litt mystiske setninga kan ein gå i to retningar. Ein kan leggje vekt på at som skapt i Guds bilde er det å vere, eksistensen, viktigare enn å gjere, aktiviteten. Det er ein viktig bodskap i dag da vi er så handlingsorientert og opptekne av å realisere oss sjølv. Det opnar opp for nåden i det å vere menneske. Livet er gitt oss og blir kvar dag gitt

oss av Gud. Det er ikkje først og fremst det vi skaper sjølv. Det betyr også at menneske med dei sterkaste funksjonshemmingar eller sjukdommar har same menneskeverd som alle andre – rett og slett fordi dei er; dei eksisterer og kan ta imot den gáva som livet er.

Den andre vegen å gå i preika er å leggje vekt på det ubegripelege i Guds vesen. I det ligg det også ein stor nåde. Vi treng ikkje og skal ikkje gripe Gud. Vi kan kvile og la oss gripe av Gud. Gud møter oss i sjølv livet, i naturen, i historia, i det menneskelege fellesskapet. Gud møter oss i det gode vi opplever, men også i det vanskelege og problematiske. I gudstenesta møter Gud oss gjennom Jesu sjølvopenberring. "Eg er", "ego eimi", møter oss i ord og sakrament. Slik dåpsbarnet blir boren fram til døypefonten, kan vi la oss bere av han som er.

Dei to vegane eg har peikt på, er vel eigentleg to sider av den same vegen. Kan hende vil eg prøve å gå på den vegen i lag med Moses. Denne store hovdingen er jo ein ganske allminneleg mann som spør kva han skal bruke livet sitt til (realisere seg sjølv). Han får ei kjempeutfordring. Han skal føre folket sitt heim (redde verda, bli ein vinnar). Hadde Moses begynt å fokusere på seg sjølv, så hadde han fort mista frimotet og energien. Men han stiller det viktige spørsmålet: "Kven er det som sender meg?" Og med det mystiske gudssvaret, blir både Moses og vegen annleis. No er det ikkje lenger den sterke hovdingen, helten, idolet som hjelpe dei svake og hjelpelause. No kan også Moses få vere menneskeleg, vere misslukka, vere svak. Han kan med sin eksistens kvile i Guds eksistens – Gud eksistens som viser seg i Guds kjærleik. Han syner seg når Gud fører folket ut av Egypt, når Jesus mettar dei svoltne i ørkenen, når Jesus helbreder ein som er sjuk, når Jesus et middag hos Sakkeus. Og den bryt grensene for tid og rom på påskedagen.

Allehelgensdagen sit i kroppen på oss. Denne søndagen skal hjelpe oss tilbake til det levande livet her og no, utan at vi må feie sorg og sagn under teppet. Moses kan hjelpe oss til å gå oppreist gjennom livet sjølv om vi er slitne og triste og svake. For Gud er ikkje ein utolmodig turguide som masar og stressar oss. Gud er han som er.

EVEN BORCH
Prost i Brønnøy

Siste søndag i kirkeåret

20. november 2011

Prekentekest: Matt 25, 31–46

Lesetekster: Jes 65,17–19; Åp 20,11–13

1. Kulturforskjell:

Det å komme til et annet land betyr samtidig at man møter andre tradisjoner. Det meste er veldig fint, noe venner man seg til etter hvert – og noe vil alltid forbli fremmed og lite fristende. Nei, jeg snakker jeg ikke om brunost. Også i møte med kirkelige tradisjoner kan en oppleve kulturforskjell og kulturkonflikter. Og da hjelper det lite om man selv kommer fra en luthersk tradisjon. For meg er markering av Siste søndag i kirkeåret en av de største og mest vonde kulturkonflikter mellom deler av norsk kirkelig tradisjon og den kirkelige virkeligheten jeg vokste opp med i Tyskland. Det begynner allerede med navnet: domssøndag – en dag preget av alvor og forkynnelse av dom og for-dømmelse. Fokus, slik jeg har opplevd det, ligger ofte på at den enkelte risikerer å møte en stengt dør til himmelriket. Et skrekkeeksempel på dette er for meg en av våre salmer, NoS 396. Er det rart at jeg som sjelesørger har møtt mennesker som etter et langt liv og trofast tjeneste i menigheten fremdeles er livredde for dommens dag? Er det rart at mennesker i dette landet sliter med sin psykiske helse for resten av livet etter å ha blitt utsatt for en mildt sagt usunn forkynnelse om helvete og evig for-tapelse? Er det rart at deler av det ateistiske miljøet oppleves så til de grader som aggressive? Pietismen i sin ytterste konsekvens kan frarøve folk tryggheten om frelsen, for du kan aldri være trygg på at du virkelig har gjort nok, eller om motivene dine har vært edle nok. Heller ikke i møte med "Dommens dag" må vi glemme at vi har med en Gud som viser nåde og kjærlighet, å gjøre.

Jeg er vokst opp med at dagen kalles "evig-hetssøndag". Også i min hjemkirke brukes tekstene fra Matteus 25 mot slutten av kirkeåret – fortellingen om det store skillet og lignelsen om brudepikene. Også der er dagen preget av alvor, men grunntonen er en annen: Betoningen ligger på en forventningsfull glede. På den siste dag skal Gud forløse sin menighet, befri sine troende fra mørkets makt og åpne sitt rike for alle som lengter etter rettferdig-

het, etter helse, etter liv og salighet, uansett hvem de er og hvor de kommer fra. Et godt eksempel for et slikt møte med temaet rundt dommens dag er den gamle salmen av Philipp Nicolai, "Sions vekter hever røsten" (NoS 253). Her møter vi en sliten menighet som gleder seg over at Gud en gang skal fri dem ut fra alt som er vondt i denne verden. Det hele ender opp i en stor lovsang. Husk at mange alvorlige tekster er skrevet med tanke på at lidende mennesker skal trøstes – det gjelder åpenbaringsens bok, men det gjelder også apokalyptiske avsnitt i evangeliene. De er ikke ment å være ammunisjon for svovelpredikanter, men som lindrende salve på menighetens sår: Det vonde som møter deg her i verden, er ikke det siste som skjer – du har en fremtid likevel.

2. Om å ha to tanker i hodet:

Isolert sett er fortellingen om dommen og det store skillet kraftig kost, men evangeliet etter Matteus er en nøye gjennomtenkt komposisjon. Etter at slektstavle og barndoms-historier allerede forteller mye om den kommende frelsen og danner overturen, så møter vi den voksne Jesus som døpes, som kaller disipler og holder visjonære taler om Guds rike. Vi hører om helbredelser, om diskusjoner og stridssamtaler, om disippel- og menighetsopplæring og om etisk veiledning – alt det som kan gjøre Guds rike synlig allerede i denne verden. Og så den siste, den apokalyptiske talen til disiplene (kap 24,3–25,46) – streng og tydelig, om de siste tegn og kaos-kreftene fra før skapelsen som kommer tilbake. Men selv der er det håp, eller som Jesus selv sier: "Den som holder ut til enden, skal bli frelst." (24,13)

Og hadde evangeliet sluttet med kapittel 25 og dermed med dagens prekentekest, da hadde jeg forstått at kirkens forkynnelse også måtte ende opp i en alvorstung formaning, og til syvende og sist hadde det ikke vært håp for noe menneske. Men det hele er ikke slutt ennå. For etter fortellingen vår kommer det aller viktigste: fortellingen som gir håp, historien om en Gud som for alvor deler menneskenes skjebne, og som møter livets mørkeste sider for at hans kirke en gang skal møte lys og glede. Vi hører om Jesus som dør for at alle vi andre Guds barn

skal leve; vi hører om en Herre som blir dømt for at mennesker skal bli frikjent. Hvordan kan vi da i full alvor dømme hverandre? Korset er tegnet for håpet vi har. Det minner oss om alt Gud har gjort for oss. Korset følger oss fra dåpen, gjennom hele livet. Vi møter det i kirken, når vi tar imot nattverden. Korset er til stede når vi bæres til graven, og korset vil også spille en vesentlig rolle den dagen vi skal møte Gud. For det vil minne dommeren om at noen allerede har gjort opp for vår synd. Uten korset ingen himmel for noen, men med korset og på grunn av korset er det håp og nåde for alle.

Derfor tør jeg ha en gledesfull forventning også på Siste søndag i kirkeåret, selv om jeg ikke er særlig flink til å se Jesus i min neste bestandig.

3. Teksten:

Avsnittet vårt danner den siste undervisningen som Jesus gir til disiplene sine. Spørsmålet er: Hva skjer når Jesus kommer tilbake?

Det hele begynner med et bilde av det som er en del av hverdagen for Matteus sin menighet: Verdens dommer sammenlignes med en gjeter som skiller dyr fra hverandre. Den korte avslutningen dannes gjennom vers 46 og beskriver skjebnen til dem som ble skilt fra hverandre. Mellom innledning og avslutning fortelles det om to dialoger. I jødisk sammenheng ble denne typen dialog ofte brukt som beskrivelse av en rettsak. Vi hører om en domsbegrunnelse og henholdsvis de tiltaltes overraskelse og de tiltaltes selvforsvar. Domspremissen ligger i etikken. 6 kjærlighetsgjerninger nevnes:

- Mat til sultne
- Drikke til tørste
- Mottakelse av fremmede
- Klær til nakne
- Pleie for syke
- Omsorg for fangne.

Denne rekken av kjærlighetsgjerninger gjentas til sammen fire ganger, både i tiltalen og i forsvaret. Fortellingen identifiserer kirkens Herre med mennesker i nød og måler menigheten med hvor vidt den har sett og gjort noe med nøden. Stilistisk er denne fortellingen ikke del av en apokalypse; til dette mangler det en visjon. Her er det snakk om en rettsak.

4. Kom til meg – gå fra meg

Dommen ender opp med disse to uttrykk: en invitasjon eller en bortvisning. Det kjenner vi også fra våre sammenhenger. Det er enten eller. I idretten handler det om medalje eller diskvalifisering, om medalje eller rødt kort. Det ene handler om inkludering og det andre om ekskludering. Har du sparket motspilleren ned, blir du sendt fra banen. Har du holdt deg til regelverket, kan du være med på seiersfesten.

Kom hit – gå bort; det handler om forskjellen mellom fellesskap og ensomhet. Med andre ord: Jesus sier "kom" til alle som sier "kom" til sin neste. På samme blir den som avviser sin neste, avvist av Jesus. Den som inkluderer, vil selv bli inkludert, og den som ekskluderer, vil kjenne at han eller hun vil selv forbli ensom. Det er en sammenheng mellom det et menneske gjør, og det et menneske vil oppleve.

Men også denne dommen må sees i sammenheng med Jesu kjærlighet. Ifølge Matteus sier Jesus flere ganger "kom": "Kom til meg, aller dere som strever og bærer tunge byrder..." (11,28), "Kom til bryllupet..." (22,4). Guds store "Kom til meg" sies også til oss – i dåpen kaller han oss også i dag, og i nattverden hører vi: "Kom, for alt er gjort ferdig." Dette "kom" er Jesu universelle invitasjon, en innbydelse som går til alle mennesker, et tilbud om nåde i en ofte nådeløs verden. Og denne store invitasjonen gjelder. Etter Jesu død og oppstandelse kan det ikke lenger forkludres av alt det vi ikke får til av kjærlighetsgjerninger. Vi er og forblir mennesker. Vi har begge deler i oss. Det gode og det onde, kjærlighet og likegyldighet, glede og smerte. Synden kan vi ikke kvitte oss med uansett hvor mye vi prøver; den er en del av vårt vesen som mennesker.

Teksten minner oss om hva Gud forventer av oss. Men den skal ikke brukes for å dømme og på den måten gjøre hverandres liv til et helvete på jorden. Den skal derimot oppmuntre oss til å følge Jesu eksempel og gå i hans fotspor. Gud stiller ikke umulige krav. Over all etisk veiledning spenner Jesu kjærlighet og tilgivelse seg. Og der vi har falt, vil han likevel reise oss opp. Der vi har mislyktes, møter han oss med tilgivelse. Der vi føler oss ensomme, tar han oss inn i sitt fellesskap. Også det kan vi lære av.

Så kan vi heller være solidariske med hverandre, støtte hverandre og hjelpe hverandre frem mot den siste av alle dager. Og da kan alle være med i de helliges lovsang:

Ære være deg, du høye!

Å Gud, hva ser, hva ser mitt øye!

Rundt om din trone englerad!

Lyset er så klart der inne,

Hver Jesu venn vi der skal finne

Så engleren og engleglad!

*Hva intet øye så,
Hva tanken ei kan nå, der vi skuer.
Du jord, farvel!
Stig høyt, min sjel!
Følg Jesus inn til gledens vell!
(NoS 253,3)*

ERNST-MODEST HERDIECKERHOFF
Sokneprest i Skärer

Sverre Stoltenberg

NÅR FELLESSKAPET BELASTES

Om medarbeiderkonflikter
i menighet og forsamling

”Konflikter er en naturlig og nødvendig del av arbeidslivet. Slik er det i samfunnet og slik er det også i kirken. Det viktige spørsmål er hvordan man møter dem og håndterer dem. Sverre Stoltenberg har gitt oss en meget verdifull og nyttig bok om dette. Han har lang og bred erfaring som leder og veileder i kirkelig sammenheng. Boken holder et høyt faglig nivå og bør bli grunnbok i kirkelig utdanning og for alle som har lederansvar i menighetene.”

Frank Grimstad,
adm. direktør i KA

Kr 229,-

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

LEDIGE STILLINGER

Agder og Telemark bispedømme

Sokneprest i Mandal prosti med Søgne sokn som tjenestested.

Det er ledig 100 % stilling som sokneprest i Mandal prosti. Tjenestested er Søgne menighet. Prostiet er inndelt i soner, hvor Søgne, Greipstad og Finsland sokn utgjør sone øst. Soknepresten i Søgne inngår i tjenesteturnus med soknepresten i Songdalen (Greipstad og Finsland sokn) og kapellanen i Søgne. Tjenesteplikten i Greipstad og Finsland sokn er begrenset til gudstjenesteturnus (ca. 3 pr. halvår) og tjenesteuker.

Søgne menighet betjenes av kirkeverge/daglig leder (100 %), kontorfullmektig (50 %), 2 organister (60 + 20 %), kateket (100 %), diakon (100 %), ungdomsarbeider (80 %), menighetspedagog (60 %), familiearbeider (30 %), renholder (40 %), kirketjener (100 %), kirkegårdsarbeider (75 %), kapellan og sokneprest. Soknepresten i Songdalen gjør også tjeneste i soknet.

Innenfor menigheten ligger det 4 barne-skoler, 2 ungdomsskoler, en videregående skole og en folkehøgskole. Prestene har i samarbeid med diakonen ansvar for andakter på til sammen 4 institusjoner/bofellesskap.

Søgne menighet som geografisk omfatter hele Søgne kommune med ca. 10.800 innbyggere, har et omfattende og variert arbeid for alle aldersgrupper. Mye av arbeidet drives i regi av og i samarbeid med de kristne organisasjonene.

Det er tre kirker i soknet: Søgne hovedkirke fra 1861 (750 sitteplasser), Søgne gamle kirke fra 1640 (250 sitteplasser) og Langenes arbeidskirke fra 1987 (250 sitteplasser). Det foregår også mye aktivitet på bedehuset Betania i Høllen, hvor det er 3 gudstjenester i halvåret.

Søgne menighetsråd har i sin handlingsplan følgende målsetting for menighetsarbeidet: "Søgne menighet ønsker å være et inkluderende fellesskap for alle generasjoner, hvor alle blir utfordret til tjeneste." Dette innebærer at soknepresten i samarbeid med menighetsråd og stab skal arbeide med å rekruttere, motivere og følge opp frivillige medarbeidere, med et særlig ansvar for frivillige i gudstjenesten.

Trosopplæring er et viktig satsingsområde for menigheten, og menighetens trosopplæringsplan ble vedtatt i januar 2011. Soknepresten vil sammen med kapellan og øvrige ansatte i trosopplæringen ha en viktig rolle i dette arbeidet, herunder også konfirmantarbeid.

Diakonen har hovedansvaret for sorgarbeid og besøkstjeneste. Sokneprest og kapellan

samarbeider med diakonen i dette arbeidet.

Soknepresten er medlem av menighetsråd og fellesråd.

Vi ønsker en person som:

- Har evne til samarbeid, kommunikasjon og kan jobbe i team. Det legges vekt på å utvikle teamarbeid i staben.
- Kan være en god samarbeidspartner og rådgiver for menighetsrådet.
- Kan jobbe med involvering og ivareta frivillige medarbeidere på en god måte.
- Er igangsetter og pådriver.
- Har evne til å være tydelig og samtidig fleksibel.

Stillingen blir lønnet i stillingskode 0930 – lønnstrinn 53–78.

Pensjonsinnskudd.

Til lønnen kommer regulativmessige godtgjøringer og skyssgodtgjøring etter statens regulativ.

Arbeidsveiledning.

Det er boplikt til stillingen, og det vil være bolig på plass før tiltredelse

Den som blir tilsatt må rette seg etter:

- Endringer i tjenesteordning for menighetsprester og regler om lønnsforhold for geistlige tjenestemenn.

- Alle avgjørelser som måtte bli tatt i forhold til tjeneste og tjenestested.

Kvinner oppfordres til å søke.

Det benyttes bokmål. Søker må bekrefte at han/hun behersker begge målføre.

Det blir stilt særlig krav til samlivsform i tråd med Arbeidsmiljøloven § 13.4.2.

Vi foretrekker elektroniske søknader med CV, vitnemål og referanser levert via vårt elektroniske søkersystem. Det vises til Agder og Telemark bispedømmes hjemmesider: www.kirken.no/agder.

For informasjon om søknadsprosedyre, kontakt førstekonsulent Grethe Ruud Hansen tlf. 38 10 51 47!

Søknadsfrist: 14. oktober 2011.

Kontaktpersoner: Personlrådgiver Bjarne Nordhagen 38 10 51 31, fung. prost i Mandal Per Ragnar Haraldstad 38 27 28 70.

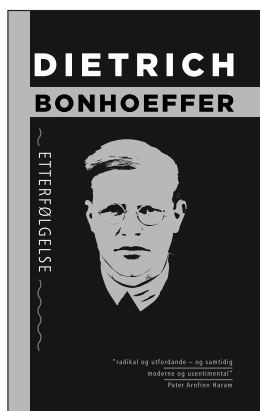
Dietrich Bonhoeffer

ETTERFØLGELSE

Ny oversettelse av gammel klassiker ved Knut Grønvik.

"Denne boka er en klassiker i den kristne verdenslitteraturen. Bonhoeffer advarer mot den billige nåden og troen uten konsekvenser, og oppfordrer oss til å følge Jesus. For ham selv kom etterfølgelsen til å koste ham livet. Hvem vet hva den vil koste oss?"

*Halvor Nordhaug,
biskop i Bjørgvin*

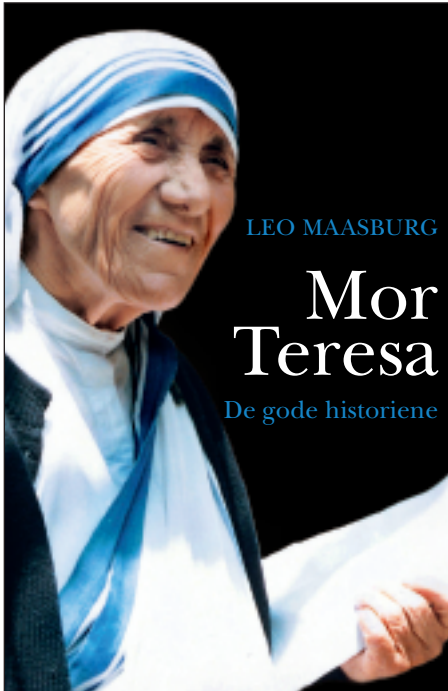

Kr 299,-

Leo Maasburg

MOR TERESA DE GODE HISTORIENE

Oversatt av Eyolf Berg

I forbindelse med 100-årsdagen for Mor Teresas fødsel har forfatteren samlet de utrolige og kostelige historiene, de små og store undrene som han fikk oppleve sammen med vår tids mest omtalte og aktede nonne, hun som ble kalt "de fattiges engel".

Historiene forteller om en grenseløs tillit til Guds kjærlighet, om en tro som kan flytte fjell og om et håp som aldri dør.

Kr 349,-

Avsender:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad (ansv.), fung. sokneprest Sunniva Gylver, universitetslektor Sjur Isaksen og prost Kristin Moen Saxegaard.
Redaksjonssekretær: Eyolf Berg

ALLE HENVENDELSER rettes til:

Luthersk Kirketidende v/Eyolf Berg
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
E-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

INTERNETT: www.lutherskkirketidende.no

ARTIKLER OG LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk og sendes på e-post til ovenstående adresse.

Pris kr. 550,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 750,- pr. år.
Abonnementet inkluderer Halvårsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år).
Kontonummer: 3000.14.73669
Abonnementet løper til det sies opp skriftlig (brev eller e-post).

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemoduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 750,- +mva
 2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 1000,- +mva
 3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 2000,- +mva
 4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 2000,- +mva
 5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 2500,- +mva
 6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 3000,- +mva
 7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 5000,- +mva
- Overstående priser gjelder s/hv-annonser. Tillegg for farger: kr. 1500,- +mva

ISSN 0332-5431

